Jyväskylän kaupunkiseudun MAL-sopimuksen valmistelu ja neuvottelut

JYVÄSKYLÄN SEUTU

Valtiovarainvaliokunnan asunto- ja ympäristöjaosto
21.10.2020

Lasse Leppä, Jyväskylän kaupunki

MAL-sopimuksen tarkoitus ja osapuolet

- Kaupunkiseudun kuntien välisen yhteistyön ja luottamuksen vahvistaminen maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamisessa.
- Kaupunkiseudun ja valtion kumppanuuden vahvistaminen sekä keskinäisen yhteistyön syventäminen em. asioissa yli sektorirajojen. Sopimuksellista kaupunkipolitiikkaa.
- Seudullista elinvoimaa vahvistavan kehittämisen tukeminen. Kaavoitus, asuntopolitiikka ja liikennejärjestelmän toimivuus nähdään perustana kaupunkiseudun kilpailukyvylle.
- Sopimusosapuolet Jyväskylän kaupunkiseudun sopimuksessa:
  - **Kaupunkiseudun kunnat:** Hankasalmi, Jyväskylä, Laukaa, Muurame, Petäjävesi, Toivakka, Uurainen, Äänekoski
  - **Valtio:** ympäristöministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA, Väylävirasto, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom sekä Keski-Suomen ELY-keskus

MAL-sopimusmenettelyn laajentuminen

- Neljä suurinta kaupunkiseutua (Helsinki, Tampere, Turku, Oulu) ovat olleet MAL-sopimusmenettelyn piirissä 2010-luvun alkupuolelta lähtien.
- 2019 hallitusohjelman kirjaus: MAL-sopimusmenettelyn laajentaminen yli 100 000 asukkaan kaupunkikeskuksiin ja ”valtio vastaavasti lisää osallistumistaan”.
- Ympäristöministeriö: Selvityshenkilön asettaminen 09/2019. Selvitystyön valmistuminen 01/2020
  - Selvityshenkilö suosittaa sopimusmenettelyn laajentamista Jyväskylän, Lahden ja Kuopion seuduille.
  - MAL-sopimusmenettelyn laajentaminen tuo lisäarvoa.
- Talouspoliittisen ministerivaliokunnan päätös 03/2020 neuvottelujen käynnistämisestä
- Neuvottelujen käynnistyminen 06/2020
- Tavoitteena hyväksyä MAL-sopimus kaikkien mukana olevien kuntien valtuustoissa vuoden 2020 loppuun mennessä.

Neuvottelujen eteneminen (1/2)

- Neuvottelujen alkuvaiheessa kaupunkiseuduille on viestitty, että niiden sopimuksien sisältö olisi suppeampi kuin neljän aiemman MAL-sopimuksen sisältö.
- Uusien kaupunkiseutujen MAL-sopimukselle ei olla antamassa samaa merkitystä ja arvoa alueiden kehittämisen välineenä kuin neljällä seudulla tehdyille MAL-sopimuksille.
- Seutujen näkökulmasta ei ole perusteltua luoda kahdenkerroksen järjestelmiä, vaan kaikkia MAL-sopimuksen piirissä olevia seutuja tulee kohdella samassa suhteessa ja samoilla periaatteilla.

Neuvottelujen eteneminen (2/2)

- Jyväskylän kaupunki on yksi voimakkaimmin kasvava kaupunki asukasluvun ja avointen työpaikkojen määrällä mitattuna. Seudulla on samat kasvuun liittyvät haasteet ja ilmiöt kuin muillakin kasvavilla kaupunkiseduilla.
- Jyväskylän, Lahden ja Kuopion seuduilla asuu puoli miljoonaa suomalaista ja niissä sijaitsee monia merkittäviä, kansainvälisesti toimia teollisuus- ja pk-yrityksiä.
- Nämä kolme kaupunkiseutua ovat väli-Suomen merkittävimmät kasvu- ja innovaatiokeskittymät.

Jyväskylän kaupunkiseudun ominaispiirteet MAL-sopimusmenettelyn näkökulmasta

- Viidenneksi suurin, kasvava 205 000 asukkaan kaupunkiseutu. Keskuskaupungin osuus 70 % väestöstä.
- Vahva, monialainen yliopisto-, koulutus- ja elinkeinoelämä. Merkittävä teollisuuden sijaintipaikka.
- Valtakunnallisesti merkittävä liikenteen solmukohta. Vt4 ja Vt9 yhdistävät ja halkovat seudun keskeisiä taajama- ja keskusta-alueita.
- Tavaraliikenteen ja pitkämatkaisen matkustajaliikenteen ehdoilla kehittynyt raideverkko.
- Bussipohjainen joukkoliikennekaupunkiseutu.
- Pitkä verkostoyhteistyön perinne: seudullinen kaavoittajaverkosto, ydinkaupunkiseudun joukkoliikenneyhteistyö, viiden kunnan yhteinen paikkatietojärjestelmä.
- Haasteena seudun sisäinen polarisaatio, joka näkyy mm. maaseutumaisten kehyskuntien väestömäärän vähentymisenä ja väestön ikääntymisenä.

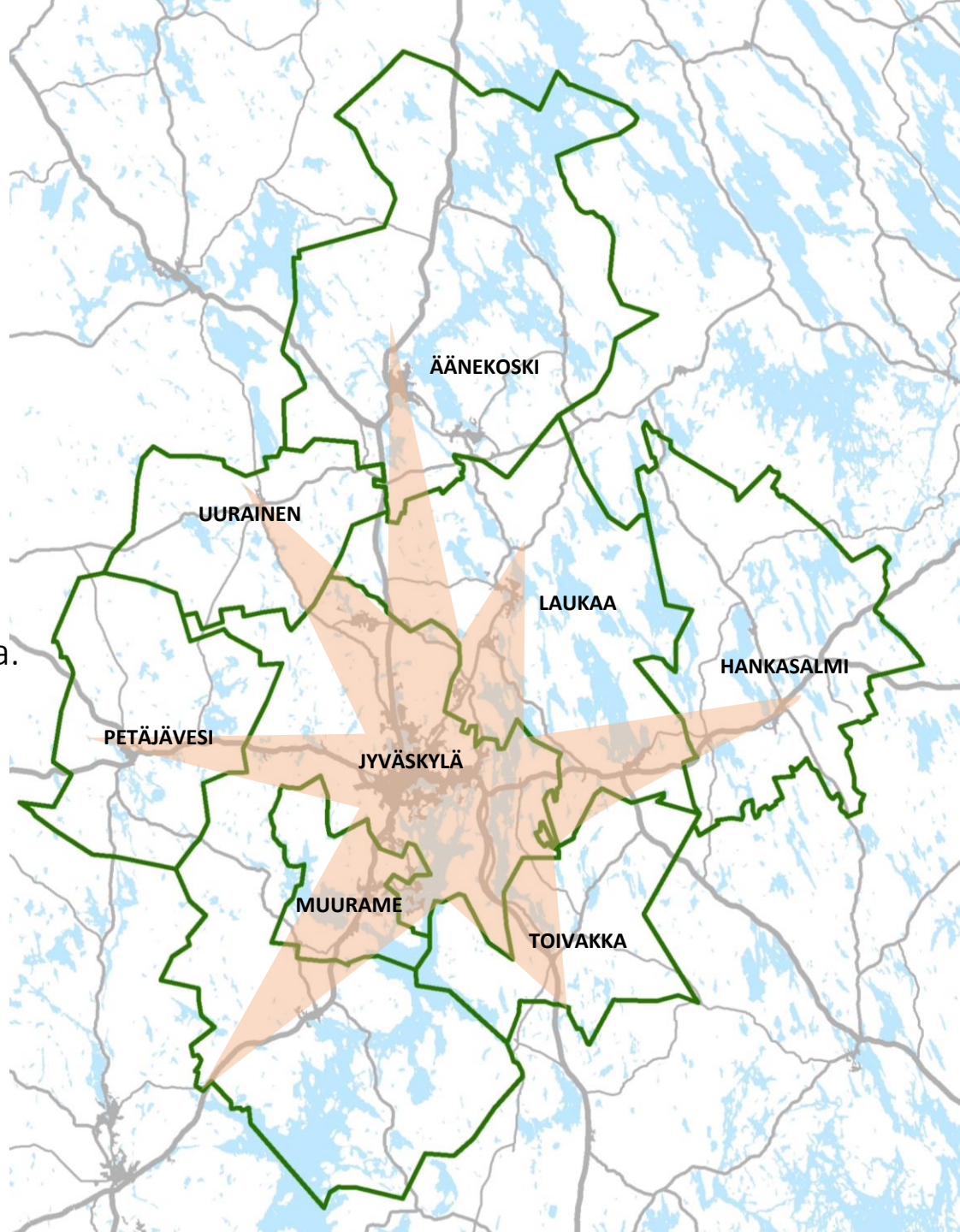

Jyväskylän kaupunkiseudun MAL-ankkurikokonaisuudet

Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä

- Jyväskylän seudun kehityskuva 2030+. Kasvava ja elinvoimainen kaupunkiseutu
- Keskustojen maankäytön, liikenteen ja asumisen yhteensovittaminen
- Julkisen henkilöliikenteen kehittäminen ja määrän kaksinkertaistaminen vuoteen 2030.
- Seudun kävely- ja pyöräilyolosuhteiden kehittäminen
- MAL-tiedolla johtaminen

Asuminen ja elinympäristön laatu

- Asumisen politiikka. Kohtuuhintainen asuminen ja sosiaalisesti tasapainoiset asuinalueet.
- Ekologinen ja kestävä rakentaminen ja elinympäristö. Mm. puurakentamisen edistäminen.

Elinvoimainen Jyväskylän kaupunkiseutu

- Seutukeskuksen elinvoimaisuuden ja saavutettavuuden kehittäminen. Keskeistä 4-tien kehittäminen eurooppalaisten ja kansallisten palvelutasotavoitteiden mukaisesti sekä Jyväskylä-Tampere raideyhteyden edistäminen